

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCXVIII. ad annum MCLXXIX.

Parisiis, 1644

Incipit Regvla Pavpervm Commilitonvm Sanctae Civitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15588

cienſis, abbas Pontiniaceniſis, abbas Trium fontium, abbas ſancti Dionyſii de Rhemiſ, abbas ſancti Stephani de Dione, abbas Moleſ. . . . ſupra nominatus abbas Bernardus Clarauelleniſis non defuit, cuius ſententiam præſcripti libera voce collaudabant. Fuerunt autem & magiſter Albericus Rhemenſis, & magiſter Fulgerius, ac complures alii, quos longum eſſet enumerare. Ceterum vero de non literatis idoneum nobis videtur vt teſtes amatores veritatis adducantur in medium. Comes Theobaudus, comesque Niuerneniſis, ac Andreas de Bandineto, intentiſſima cura quod erat optimum ſcrutantes, quod eis videbatur abſurdum temperantes, in Concilio ſic aſſiſtebant. Ipſe vero magiſter militiæ, Hugo nomine, reuera non defuit, & quosdam de fratribus ſuis ſecum habuit, verbi gratia, fratrem Godefridum, fratrem Rorallum, fratrem Gaufridum Biſol, fratrem Paganum de monte Deſiderii, Archembaudum de ſancto Amano. Iſte vero magiſter Hugo cum ſuis diſcipulis modum & obſeruantiam exiguæ inchoationis ſui militariſ ordinis, qui ab illo qui dicit, *Ego principium, qui & loquor vobis*, ſumpſit exordium, iuxta memoriæ ſuæ notiſiam ſupra nominatiſ patribus intimavit. Placuit itaque Concilio vt conſilium ibi lima & conſideratione diuinarum ſcripturarum diligenter examinatum, tamen cum prouidentia papæ Romanorum, ac patriarchæ Hieroſolymitarum, nec non etiam aſſenſu capituli pauperum commilitonum Templi, quod eſt in Ieruſalem, ſcripto commendaretur, ne obliuioni traderetur, & inenodabiliter ſeruaretur, vt recto curſu ad ſuum Conditoreſ, cuius dulcedo tam mel ſuperat, vt ei comparatum velut abſynthium ſit amariffimum, peruenire digne mereantur, præſtante cui militantiſ, & militare queant per infinita ſæculorum ſæcula. Amen.

Ican. 8.

INCIPIT REGVLA PAVPERVM
COMMILITONVM SANCTÆ CIVITATIS.

I.

Qualiter diuinum officiũ audiant.

Vos quidem propriis voluntatibus abrenuntiantes, atque alii pro animarum ſalute vobiſcum ad terminum

ANNO
CHRISTI
1157.

num cum equis & armis summo regi militantes, Matutinas, & omne seruitium integrum, secundum canonicam institutionem, ac regularium doctorum sanctæ ciuitatis consuetudinem, pio ac puro affectu audire vniuersaliter studeatis. Idcirco vobis, venerabiles fratres, maxime debetur, quia præsentis vitæ luce despecta, contemptoque vestrorum corporum cruciatu, sæuientem mundum pro Dei amore vilescere perenniter promisistis, diuino cibo refecti ac satiati, & dominicis præceptis eruditi & firmati, post mysterii diuini consummationem nullus pauescat ad pugnam, sed paratus sit ad coronam.

II.

Quot orationes dominicas, si Dei seruitium audire nequiverint, dicant.

Ceterum si aliquis frater negotio orientalis Christianitatis forte remotus (quod sæpius euenisse non dubitamus) pro tali absentia Dei seruitium non audierit, pro Matutinis tredecim orationes dominicas, ac pro singulis horis septem, sed pro Vesperis nouem dicere collaudamus, ac libera voce vnanimiter affirmamus: isti etenim in salutifero labore ita directi non possunt accurrere hora competenti ad diuinum officium; sed, si fieri potest, horæ constitutæ non pratereant ante institutum debitum.

III.

Quid agendum pro fratribus defunctis.

Quando vero quilibet fratrum remanentium morti, quæ nulli parcit, impendit quod est impossibile auferri, capellanis ac clericis vobiscum ad terminum caritatiue summo sacerdoti seruiantibus, creditum officium & Missam solenniter pro eius anima Christo animi puritate iubemus offerre: fratres autem ibi adstantes, & in orationibus pro fratris defuncti salute pernoctantes, centum orationes dominicas vsque ad diem septimum pro fratre defuncto persoluant: ab illo die quo eis obitus fratris denuntiatus fuerit, vsque ad prædictum diem, centenarius numerus perfectionis integritatem cum fraterna obseruatione habeat. Adhuc nempe diuina ac misericordi caritate

Concil. Tom. 27.

deprecamur, atque pastoralis auctoritate iubemus, vt quotidie, sicuti fratri in vicibus dabatur & debetur, ita quod est necessarium sustentationi huius vitæ, in cibo & potu tantum, cuidam pauperi donec ad quadagesimum diem impendatur. Omnes enim alias oblationes, quas in morte fratrum, & in paschali solennitate, ceterisque solennitatibus, Domino pauperum commilitonum Christi spontanea paupertas indiscrete reddere consueuerat, omnino prohibemus.

IV.

Capellani victum & vestitum tantum habeant.

Alias vero oblationes, & omnia elemosynarum genera, quoquo modo fiant, capellanis, vel aliis ad tempus manentibus, vnitati communis capituli reddere peruigili cura præcipimus. Seruitores itaque ecclesiæ victum & amictum secundum auctoritatem tantum habeant, & nihil amplius habere præsumant, nisi magistri sponte caritatiue dederint.

V.

De militibus defunctis qui sunt ad terminum.

Sunt namque milites in domo Dei, templique Salomonis ad terminum misericorditer nobiscum degentes; vnde ineffabili miseratione vos rogamus, deprecamur, & ad vltimum obnixe iubemus, vt si interim tremenda potestas ad vltimum diem aliquem perduxerit, diuino amore, ac fraterna pietate, septem dies sustentationis, pro anima eius, quidam pauper habeat.

VI.

Vt nullus frater remanens oblationem faciat.

Decreuimus, vt superius dictum est, quod nullus fratrum remanentium aliam oblationem agere præsumat: sed die noctuque mundo corde in sua professione maneat, vt sapientissimo prophetarum in hoc se æquipollere valeat: Calicem salutaris accipiam, & in morte mea mortem Domini imitabor: quia sicut Christus pro me animam suam posuit, ita & ego pro fratribus animam ponere sum paratus. Ecce competentem oblationem: ecce hostiam viuentem Deoque placentem.

ANNO
CHRISTI
1117.

VII.

De immoderata statione.

Quod autem auribus nostris verissimus testis insonuit, videlicet immoderata statione & sine mensura stando diuinum officium vos audire, ita fieri non præcipimus, imo vituperamus; sed finito psalmo, Venite exultemus Domino, cum inuitatorio & hymno, omnes sedere tam fortes quam debiles, propter scandalum euitandum, nos iubemus. Vobis vero residentibus, vnoquoque psalmo finito, in recitatione Gloria Patri, de sedibus vestris ad altaria supplicando, ob reuerentiam sanctæ Trinitatis ibi nominatæ, surgere, & debilibus inclinare demonstramus. Sic etiam in recitatione euangelii, & ad Te Deum laudamus, & per totas Laudes, donec finito Benedicamus Domino, stare adscribimus, & eandem regulam in Matutinis sanctæ Mariæ teneri iubemus.

VIII.

De refectioe conuentus.

In vno quidem palatio, sed melius dicitur refectorio, communiter vos cibum accipere credimus, vbi, quando aliquid necessarium fuerit, pro signorum ignorantia, leniter ac priuatim querere oportet. Sic omni tempore quæ vobis necessaria sunt cum omni humilitate & subiectione reuerentiæ petite ad mensam, cum Apostolus dicat: *Panem tuum cum silentio manduca*; & Psalmista vos animare debet, dicens: *Posui ori meo custodiam*, id est apud me deliberaui, *ut non delinquerem*, id est, *lingua*; id est, Custodiebam os meum ne male loquerer.

IX.

De lectione.

In prandio & cœna semper sit sancta lectio recitata. Si Dominum diligimus, salutifera eius verba atque præcepta intentissima aure desiderare debemus. Lector autem lectionum vobis indicat silentium.

X.

De carnis refectioe.

In hebdomada namque, nisi natalis dies Domini, vel
Concil. Tom. 27. I ij

pascha vel festum sanctæ Mariæ aut omnium sanctorum euenerit, vobis ter refectio carnis sufficiat: quia assueta carnis comestio intelligitur honorosa corruptio corporum. Si vero in die Martis tale ieiunium euenerit, vt esus carniū retrahatur, in crastino abundanter vobis impendatur. Die autem dominico omnibus militibus remanentibus, nec non capellanis, duo fercula in honorem sanctæ resurrectionis bonum & idoneum indubitanter videtur. Alii autem, videlicet armigeri & clientes, vno contenti, cum gratiarum actione permaneant.

XI.

Qualiter manducare milites debeant.

Duos & duos manducare generaliter oportet, vt folerter vnus de altero prouideat, ne asperitas vitæ, vel furtiua abstinentia in omni prandio intermisceatur. Hoc autem iuste iudicamus, vt vnusquisque miles aut frater æqualem & æquipollentem vini mensuram per se solus habeat.

XII.

Vt aliis diebus duo aut tria leguminum fercula sufficiant.

Aliis nam diebus, videlicet secunda & quarta feria, nec non & sabbato, duo aut tria leguminum vel aliorum ciborum fercula, aut, vt ita dicam, cocta pulmentaria, omnibus sufficere credimus: & ita teneri iubemus, vt forte qui ex vno non potuerit edere, ex alio reficiatur.

XIII.

Quo cibo sexta feria reficere oportet.

Sexta autem feria cibum quadragesimalem ob reuerentiam passionis omni congregationi, remota infirmorum imbecillitate, semel sufficere a festo omnium sanctorum vsque in pascha, nisi natalis dies Domini vel festum sanctæ Mariæ aut apostolorum euenerit, collaudamus. Alio vero tempore, nisi generale ieiunium euenerit, bis reficiantur.

XIV.

Post refectiōem semper gratias referant.

Post prandium vero & cœnam semper in ecclesia, si

ANNO
CHRISTI
1127.

prope est, vel, si ita non est, in eodem loco, summo procuratori nostro, qui est Christus, gratias, vt decet, cum humiliato corde referre inenodabiliter præcipimus: famulis aut pauperibus fragmenta, panibus tamen integris referuatis, distribuere fraterna caritate debent & iuentur.

XV.

Vt decimus panis semper eleemosynario detur.

Licet paupertatis præmium, quod est regnum celorum, pauperibus procul dubio debeatur; vobis tamen, quos Christiana fides de illis indubitanter fatetur, decimum totius panis quotidie eleemosynario vestro dare iubemus.

XVI.

Vt collatio sit in arbitrio magistri.

* forte
Iberiam

Cum vero sol orientalem regionem deserit, & ad Iberiam descendit, audito signo, vt est eiusdem regionis consuetudo, omnes ad Completas oportet incedere vos, ac prius generalem collationem sumere prooptamus. Hanc autem collationem in dispositione & arbitrio magistri ponimus, vt quando voluerit de aqua, & quando iubebit misericorditer ex vino temperato competenter recipiatur. Verum hoc non ad nimiam fatietatem oportet & in luxu fieri, sed parcius; quia apostatate etiam sapientes videmus.

XVII.

Vt finitis Completis silentium teneatur.

Finitis itaque Completis ad stratum ire oportet. Fratribus igitur a Completoriis exeuntibus nulla sit denuo licentia loqui in publico, nisi necessitate cogente; armigero autem suo quæ dicitur est, leniter dicat. Est vero forsitan vt in tali interuallo vobis de Completorio exeuntibus, maxima necessitate cogente, de militari negotio, aut de statu domus nostræ, quia dies ad hoc vobis sufficere non creditur, cum quadam fratrum parte ipsum magistrum, vel illum cui domus dominium post magistrum est debitum, oporteat loqui. Hoc autem ita fieri iubemus: & ideo,

Prov. 10.

Prov. 18.

quia scriptum est : *In multiloquio non effugies peccatum.* Et alibi : *Mores & vita in manibus linguæ.* In illo colloquio scurrilitates & verba otiosa ac risum mouentia omnino prohibemus, & vobis ad lectulum euntibus dominicam orationem, si aliquis quid stultum est locutus, cum humilitate & puritatis deuotione dicere iubemus.

ANNO
CHRISTI
1127.

XVIII.

Vt fatigati ad Matutinas non surgant.

Psalmo. 48.
Psalmo. 137.

Fatigatos nempe milites non ita, vt vobis est manifestum, surgere ad Matutinas collaudamus; sed assensu magistri, vel illius cui creditum fuerit a magistro, eos quiescere, & tredecim orationes constitutas sic cantare, vt mens ipsorum voci concordet, iuxta illud Propheta: *Pfallite Domino sapienter.* & illud: *In conspectu angelorum, psallam tibi:* vos vnanimes collaudamus. Hoc autem in arbitrio magistri semper consistere debet.

XIX.

Vt communitas victus inter fratres seruetur.

Añ. 2.

Legitur in diuina pagina: *Diuidebatur singulis, prout cuique opus erat.* Ideo non dicimus, vt sit personarum acceptio, sed infirmitatum debet esse consideratio. Vbi autem qui minus indiget, agat Deo gratias, & non contristetur: qui vero indiget humiliet se pro infirmitate, non extollatur pro misericordia, & ita omnia membra erunt in pace. Hoc autem prohibemus, vt nulli immoderatam abstinentiam amplecti liceat, sed communem vitam instanter teneant.

XX.

De qualitate & modo vestimenti.

Vestimenta autem vnus coloris semper esse iubemus, verbi gratia, alba, vel nigra, vel, vt ita dicam, burella. Omnibus autem militibus professis in hieme & in æstate, si fieri potest, alba vestimenta concedimus, vt qui tenebrosam vitam postposuerint, per liquidam & albam suo Conditori se reconciliari agnoscant. Quid albedo, nisi integra castitas? Castitas securitas mentis, sanitas corporis est. Nisi enim vnusquisque miles castus perseverauerit,

ad perpetuam requiem venire, & Deum videre non poterit; testante apostolo Paulo: *Pacem sectamini cum omnibus & castimoniam, sine qua nemo videbit Dominum.* Heb. 12. Sed quia huiusmodi indumentum arrogantiae ac superfluitatis aestimatione carere debet, talia habere omnibus iubemus, vt solus leniter per se vestire & exuere, & calceare ac discalceare valeat. Procurator huius ministerii per uigili cura hoc vitare praesumat, ne nimis longa aut nimis curta, sed mensurata ipsis utentibus, secundum vniuscuiusque quantitatem, suis fratribus tribuat. Accipientes itaque noua, vetera semper reddant in praesenti, repouenda in camera, vel ubi frater, cuius est ministerium, decreuerit, propter armigeros & clientes, & quandoque pro pauperibus.

XXI.

Quod famuli vestimenta alba, hoc est pallia, non habeant.

Hoc nempe, quod erat in domo Dei ac suorum militum templi, sine discretionem ac consilio communis capituli, obnixè contradicimus, & funditus quasi quoddam vitium peculiare amputare praecipimus. Habebant enim olim famuli & armigeri alba vestimenta, vnde veniebant damna importabilia. Surrexerunt namque in ultramontanis partibus quidam pseudofratres, coniugati & alii, dicentes se esse de templo, cum sint de mundo. Hi nempe tantas contumelias totque damna militari ordini acquisierunt, & clientes remanentes plurima scandala oriri inde superbiendo fecerunt. Habeant igitur assidue nigra: sed si talia non possint inuenire, habeant qualia inueniri possunt in illa prouincia qua degunt, aut quod vilius vnus coloris comparari potest, videlicet burella.

XXII.

Quod milites remanentes tantum alba habeant.

Nulli ergo concessum est candidas chlamydes deferre, aut alba pallia habere, nisi nominatis militibus Christi.

XXIII.

Vt pellibus agnorum utantur.

Decreuimus communi consilio, vt nullus frater rema-

nens pelles perenniter, aut pelliciam, vel aliquid tale, quod ad vsu[m] corporis pertineat, etiamque coopertorium, nisi agnorum vel arietum, habeat. ANNO CHRISTI 1117.

XXIV.

Vt vetusta armigeris diuidantur.

Procurator vel dator pannorum omni obseruantia veteres semper armigeris & clientibus, & quandoque pauperibus, fideliter æqualiterque erogare intendat.

XXV.

Cupiens optima deteriora habeat.

Si aliquis frater remanens ex debito, aut ex motu superbiæ, pulcra vel optima habere voluerit, ex tali præsumptione procul dubio vilissima merebitur.

XXVI.

Vt quantitas & qualitas vestimentorum seruetur.

Quantitatem secundum corporum magnitudinem largitatemque vestimentorum obseruare oportet: dator pannorum sit in hoc curiosus.

XXVII.

Vt dator pannorum in primis æqualitatem seruet.

Longitudinem, vt superius dictum est, cum æquali mensura, ne vel susurrorum vel *comminatorum aliquid oculus notare præsumat, procurator fraterno intuitu consideret, & in omnibus supradictis Dei retributionem humiliter cogitet. * forte criminatorum

XXVIII.

De superfluitate capillorum.

Omnes fratres, remanentes principaliter, ita tonsos habere capillos oportet, vt regulariter ante & retro, & ordinate, considerare possint; & in barba & in grennionibus eadem regula indeclinabiliter obseruetur, ne superfluitas aut facetiæ vitium denotetur.

XXIX.

De rostris & laqueis.

De rostris & laqueis manifestum est esse gentilitium.

Et

ANNO
CHRISTI
1117.

Et cum abominabile hoc omnibus agnoscat, prohibemus & contradicimus, vt aliquis ea non habeat, imo prorsus careat. Aliis autem ad tempus famulantibus rostra & laquea, & capillorum superfluitatem, & vestium immoderatam longitudinem habere non permittimus, sed omnino contradicimus. Seruientibus enim summo Conditori munditia interius exteriusque valde necessaria, eo ipso attestante, qui ait: *Estote mundi, quia ego mundus sum.*

XXX.

De numero equorum & armigerorum.

Vnicuique vestrorum militum tres equos licet habere, quia domus Dei templique Salomonis eximia paupertas amplius non permittit impræsentiarum augere, nisi cum magistris licentia.

XXXI.

Nullus armigerum gratis seruientem feriat.

Solum autem armigerum singulis militibus eadem causa concedimus; sed si gratis & caritatiue ille armiger cuiquam militi fuerit, non licet ei eum verberare, nec etiam qualibet culpa percutere.

XXXII.

Qualiter ad tempus remanentes recipiantur.

Omnibus militibus seruire Iesu Christo animi puritate in eadem domo ad terminum cupientibus, equos in tali negotio quotidiano idoneos, & arma, & quidquid ei necessarium fuerit, emere fideliter iubemus. Deinde vero, ex vtraque parte æqualitate seruata, bonum & vtile appreciari equos iudicauimus. Habeatur itaque precium in scripto, ne tradatur obliuioni, & quidquid militi, vel eius equis, vel armigero, erit necessarium, adiunctis & ferris equorum secundum facultatem domus, ex eadem domo fraterna caritate impendatur. Si vero interim equos suos miles aliquo euentu in hoc seruitio amiserit, magister, prout facultas domus hoc exigit alios administrabit. Adueniente autem termino repatriandi, medietatem precii ipse miles diuino amore concedat, alteram ex communi fratrum, si ei placet, recipiat.

Concil. Tom. 27.

K

XXXIII.

ANNO
CHRISTI
1127.*Quod nullus iuxta propriam voluntatem incedat.*

Conuenit his nempe militibus, qui nihil sibi Christo carius existimant, propter seruitium, secundum quod professi, & propter gloriam summæ beatitudinis, vel metum gehennæ, vt obedientiam indefinenter magistro teneant. Tenenda est itaque, vt mox, vbi aliquid imperatum a magistro fuerit, vel ab illo cui magister mandatum dederit, sine mora, ac si diuinitus imperetur, moram pati nesciant in faciendo. De talibus enim ipsa Veritas dicit:

Psal. 117.

Ab auditu auris obediuit mihi.

XXXIV.

Si licet ire per villam sine iussu magistri.

Ergo hospitales milites propriam voluntatem relinquentes, & alios ad terminum seruiantes, deprecamur, & firmiter eis iubemus, vt sine magistri licentia, vel cui creditum hoc fuerit, in villam ire non præsumant, præterquam noctu ad sepulcrum, & ad stationes quæ intra muros sanctæ ciuitatis continentur.

XXXV.

Si licet eum ambulare solum.

Hi vero ita ambulantes, non sine custode, id est milite aut fratre remanente, nec in die nec in nocte iter inchoare audeant. In exercitu namque postquam hospitati fuerint, nullus miles vel armiger aut alius per atria aliorum militum causa videndi, vel cum aliquo loquendi sine iussu, vt dictum est superius, incedat. Itaque consilio affirmamus, vt in tali domo ordinata a Deo nullus secundum proprietatem militet aut quiescat, sed secundum magistri imperium totus se incumbat vt illam Domini sententiam imitari valeat, qua dicit: *Non veni facere voluntatem meam, sed eius qui me misit.*

Ioan. 5.

XXXVI.

Vt nullus nominatim quod ei necessarium erit quærat.

Hanc proprie consuetudinem inter cetera adscribere iubemus, & cum omni consideratione ob quærendi vi-

ANNO
CHRISTII
1127

tium teneri præcipimus. Nullus igitur frater remanens assignanter & nominatim equum aut equitaturam vel arma quærere debet. Quomodo ergo? Si vero eius infirmitas, aut equorum suorum debilitas, vel armorum suorum grauitas, talis esse agnoscitur, vt sic incedere sit damnum commune, veniat magistro, vel cui est debitum ministerium post magistrum, & causam vera fide & pura ei demonstret: inde namque in dispositione magistri, vel post eum procuratoris, res se habeat.

XXXVII.

De frenis & calcaribus.

Nolumus vt omnino aurum vel argentum, quæ sunt diuitiæ peculiare, in frenis & pectoralibus, nec calcariibus, vel in streuis, vnquam appareant, nec alicui fratri remanenti emere liceat. Si vero caritatiue talia vetera instrumenta data fuerint, aurum vel argentum taliter coloretur, ne splendidus color vel decor ceteris arrogantia videatur. Si noua data fuerint, magister de talibus quod voluerit faciat.

XXXVIII.

Tegimen in hastis & clypeis non habeatur.

Tegimen autem in clypeis & hastis, & furellis in lanceis non habeatur, quia hoc non proficuum, imo damnum nobis omnibus intelligitur.

XXXIX.

De licentia magistri.

Licet magistro cuiquam dare equos vel arma, vel quamlibet rem cuiuslibet dare.

XL.

De mala & sacco.

Sacculus & mala cum firmatura non conceduntur: sic exponentur, ne habeant absque magistri licentia, vel cui creduntur domus post eum negotia. In hoc præsentis capitulo procuratores & per diuersas prouincias degentes non continentur, nec ipse magister intelligitur.

Concil. Tom. 27.

K ij

XLI.

*De * legatione literarum.*

Nullatenus cuiquam fratrum liceat a parentibus suis, neque a quoquam hominum, nec sibi inuicem, accipere vel dare sine iussu magistri vel procuratoris. Postquam licentiam frater habuerit, in praesentia magistri, si ei placet, legantur. Si vero & a parentibus ei quidquam directum fuerit, non praesumat suscipere illud, nisi prius indicatum fuerit magistro. In hoc autem capitulo magister & domus procuratores non continentur.

XLII.

De fabulatione propriarum culparum.

Cum omne verbum otiosum generare agnoscatur peccatum, quid ipsi iactantes de propriis culpis ante districtum iudicem dicturi sunt? Ostendit certe propheta, si a bonis eloquiis propter taciturnitatem debet interdum taceri, quanto magis a malis verbis propter poenam peccati debet cessari. Vitamus igitur & audacter contradicimus, ne aliquis frater remanens, ut melius dicam, stultitias, quas in saeculo in militari negotio tam enormiter egit, & carnis delectationes miserrimarum mulierum, cum fratre suo, vel alio aliquo, vel de alio commemorare audeat: & si forte referentem aliquem talia audierit, obmutescere faciat, vel quantocius poterit cito pede obedientiae inde discedat, & olei venditori aurem cordis non praebet.

XLIII.

De quaestu & acceptione.

Verum enimvero, si aliqua res sine quaestu cuilibet fratri data gratis fuerit, deferat magistro vel dapifero: si vero aliter suus amicus vel parens dare nisi ad opus suum noluerit, hoc prorsus non recipiat, donec licentiam a magistro suo habeat. At cui res data fuerit, non pigeat illi, si alteri datur: imo pro certo sciat, quia, si inde irascitur, contra Deum agit. In hac autem praedicta regula ministri non continentur, quibus specialiter hoc ministerium debetur & conceditur de mala & sacco.

ANNO
CHRISTI
1117.
* forte
lesione

XLIV.

De manducariis equorum.

Vtilis res est cunctis, hoc præceptum a nobis constitutum vt indeclinabiliter amodo teneatur. Nullus autem frater facere præsumat manducaria linea vel lanea, idcirco principaliter facta; nec habeat vlla, excepto profinello.

XLV.

Vt cambiare vel quærere nullus audeat.

Nunc aliquid restat, vt nullus præsumat cambiare sua, frater cum fratre, sine licentia magistri; & aliquid quærere, nisi frater fratri, & sit res parua, vilis, non magna.

XLVI.

Vt nullus auem cum aue capiat, nec cum capiente incedat.

Quod nullus auem cum aue accipere audeat nos communiter iudicamus: non conuenit enim religioni sic cum mundanis delectationibus inhærere, sed Domini præcepta libenter audire, orationibus frequenter incumbere, mala sua cum lacrymis vel gemitu quotidie in oratione Deo confiteri. Cum homine quidem talia operante, cum accipitre, vel alia aue, nullus frater remanens hac principali causa ire præsumat.

XLVII.

Vt nullus feram arcu vel balista percutiat.

Cum omni religione ire decet, simpliciter, & sine risu, humiliter, & non multa verba, sed rationabilia loqui, & non sic clamosa in voce. Specialiter iniungimus & præcipimus omni fratri professo, ne in bosco cum arcu aut balista* aut iaculari audeat, nec cum illo qui hoc fecerit ideo pergat, nisi gratia eum custodiendi a perfido gentili: nec cum cane sit ausus clamare vel garrulare; nec equum suum cupiditate accipiendi feram pungat.

* ferra
auein

XLVIII.

Vt leo semper feriatur.

Nam est certum, quod vobis specialiter creditum est & debitum, pro fratribus vestris animas ponere, atque in-

credulos, qui semper Virginis Filio minitantur, de terra delere. De leone enim hoc legimus, *quia ipse circuit, quaerens quem deuoret; & manus eius contra omnes, omniumque manus contra eum.*

1. Petr. 5.
Gen. 16.

ANNO
CHRISTI
1127.

XLIX.

De omni re super vos quaesita iudicium audite.

Nouimus quidem persecutores sanctae ecclesiae innumerabiles esse, & hos, qui contentionem non amant, incessanter crudeliusque inquietare festinant. In hoc igitur Concilii sententia serena consideratione pendeat, ut si aliquis in partibus orientalis regionis, aut in quocumque alio loco, super vos rem aliquam quaesierit, vobis per fideles & veri amatores iudices audire iudicium praecipimus, & quod iustum fuerit indeclinabiliter vobis facere praecipimus.

L.

Vt haec regula in omnibus teneatur.

Haec eadem regula in omnibus rebus vobis immerito ablatis perenniter iubemus ut teneatur.

LI.

Quod licet omnibus militibus professis terram & homines habere.

Diuina, ut credimus, prouidentia a vobis in sanctis locis sumpsit exordium hoc genus nouum religionis, ut videlicet religioni militiam admisceretur, & sic religio per militiam armata procedat, hostem sine culpa feriat. Iure igitur iudicamus, cum milites templi dicamini, vos ipsos, ob insigne meritum & speciale probitatis, domum, terram & homines habere, & agricolas possidere, & iuste eos regere: & institutum debitum vobis specialiter debetur impendi.

LII.

Vt de male habentibus cura peruigil habeatur.

Male habentibus fratribus supra omnia adhibenda est cura peruigil, ut quasi Christo eis seruiatur, ut illud euangelicum, *Infirmus fui, & visitastis me*, memoriter teneatur: hi etenim diligenter ac patienter portandi sunt, quia de talibus superna retributio indubitanter acquiritur.

Math. 25.

LIII.

Vt infirmis necessaria semper dentur.

Procuratoribus vero infirmantium omni obseruantia atque peruigili cura præcipimus, vt quæcumque sustentationi diuersarum infirmitatum sunt necessaria fideliter ac diligenter iuxta domus facultatem eis administrent, verbi gratia, carnem & volatilia, & cetera, donec sanitati restituantur.

LIV.

Vt alter alterum ad iram non prouocet.

Præcauendum nempe non modicum est, ne aliquis aliquem commouere ad iram præsumat, quia propinquitatis & diuinæ fraternitatis tam pauperes quam potentes summa clementia æqualiter adstrinxit.

LV.

Quomodo fratres coniugati habeantur.

Fratres autem coniugatos hoc modo habere vobis permittimus, vt, si fraternitatis vestræ beneficium & participationem petunt, vterque suæ substantiæ portionem, & quidquid amplius acquisierint, vnitati communis capituli post mortem concedant, & interim honestam vitam exercent, & bonum agere fratribus studeant, sed veste candida, & chlamyde alba non incedant. Si vero maritus ante obierit, partem suam fratribus relinquat, & coniux de altera vitæ sustentamentum habeat: hoc enim iniustum consideramus, vt cum fratribus Deo castitatem promittentibus fratres huiusmodi in vna eademque domo maneant.

LVI.

Vt amplius sorores non habeantur.

Sorores quidem amplius periculosum est coadunare; quia antiquus hostis femineo consortio complures expulit a recto tramite paradisi. Itaque, fratres carissimi, vt integritatis flos inter vos semper appareat, hac consuetudine amodo vti non licet.

LVII.

ANNO
CHRISTI
1127.*Vt fratres templi cum excommunicatis non participant.*

Hoc, fratres, valde cauendum atque timendum est, ne aliquis ex Christi militibus homini excommunicato nominatim ac publice aliquo modo se iungere, aut res suas accipere præsumat, ne anathema maranatha similiter fiat. Si vero interdictus tantum fuerit, cum eo participationem habere, & rem suam caritatiue accipere, non immerito licebit.

LVIII.

Qualiter milites sæculares recipiantur.

1. Ioh. 4. Si quis miles ex massa perditionis, vel alter sæcularis sæculo volens renuntiare, vestram communionem & vitam velit eligere, non ei statim assentiatur, sed, iuxta illud Pauli, *probate spiritus si ex Deo sunt*, & sic ei ingressus concedatur. Legatur igitur regula in eius præsentia, & si ipse præceptis expositæ regulæ diligenter obtemperauerit, tunc si magistro & fratribus eius recipere placuerit, conuocatis fratribus desiderium & petitionem suam cunctis animi puritate patefaciat: deinde vero terminus probationis in consideratione & prouidentia magistri, secundum honestatem vitæ petentis, omnino pendeat.

LIX.

Vt omnes fratres ad secretum consilium non vocentur.

Non semper omnes fratres ad consilium conuocare iubemus, sed quos idoneos & consilio prouidos magister cognouerit. Cum autem de maioribus tractare voluerit, vt est dare communem terram, vel de ipso ordine disceptare, aut fratrem recipere, tunc omnem congregationem, si magistro placet, conuocare est competens; auditoque communis capituli consilio, quod melius & utilius magister considerauerit, illud agatur.

LX.

Quod cum silentio orare debeant.

Orare fratres, prout animi & corporis affectus postulauerit, stando vel sedendo, tamen summa cum reuerentia,

tia, simpliciter, & non clamose, vt vnus alium non con-
 turbet, communi consilio iubemus.

LXI.

Vt fidem seruientium accipiant.

Agnouimus nempe complures ex diuersis prouinciis,
 tam clientes, quam armigeros, pro animarum salute ani-
 mo feruenti ad terminum cupientes in domo nostra man-
 cipari: vtile est autem vt fidem eorum accipiatis, ne for-
 te veteranus hostis in Dei seruitio aliquid furtiue vel in-
 decenter eis intimet, vel a bono proposito repente ex-
 terminet.

LXII.

Vt pueri quamdiu sunt parui non accipiantur inter fratres templi.

Quamuis regula sanctorum patrum pueros in congre-
 gatione permittat habere, nos de talibus non collauda-
 mus vos vnquam onerare. Qui vero filium suum, vel pro-
 pinquum, in militari religione perenniter dare voluerit,
 vsque ad annos, quibus viriliter armata manu possit ini-
 micos Christi de terra sancta delere, eum nutriat: dehinc
 secundum regulam in medio fratrum pater vel parentes
 eum statuant, & suam petitionem cunctis patefaciant.
 Melius est enim in pueritia non vouere, quam, postea-
 quam vir factus fuerit, enormiter retrahere.

LXIII.

Vt senes semper venerentur.

Senes autem pia consideratione secundum virium im-
 becillitatem supportare ac diligenter honorare oportet,
 & nullatenus in his quæ corporis sunt necessaria districte
 teneantur, salua tamen auctoritate regulæ.

LXIV.

De fratribus qui per diuersas prouincias proficiscuntur.

Fratres vero qui per diuersas prouincias diriguntur,
 regulam, in quantum vires expetunt, seruare in cibo &
 potu & ceteris studeant, & irreprehensibiliter viuant, vt
 ab his qui foris sunt bonum testimonium habeant: religio-
 nis propositum nec verbo nec actu polluant, sed maxime

omnibus, quibus se coniunxerint, sapientia & bonorum operum exemplum & condimentum praebeant. Apud quem hospitari decreuerint, fama optima sit decoratus, & si fieri potest, domus hospitis in illa nocte non careat lumine, ne tenebrosus hostis occisionem, quod absit, inferat: ubi autem milites non excommunicatos congregare audierint, illuc pergere, non considerantes tam temporalem utilitatem quam aeternam animarum illorum salutem, dicimus. Illis autem fratribus in ultramarinis partibus spe subuectionis ita directis hac conuentione eos qui militari ordini se iungere perenniter voluerint recipere collaudamus, ut in praesentia episcopi illius prouinciae uterque conueniat, & voluntatem petentis praesul audiat: audita itaque petitione, mittat eum frater ad magistrum & ad fratres qui sunt in templo quod est in Ierusalem, & si vita eius est honesta talique consortio digna, misericorditer suscipiatur, si magistro & fratribus bonum videtur. Si vero interim obierit, pro labore & fatigatione, quasi vni ex fratribus, totum beneficium & fraternitas pauperum & commilitonum Christi ei impendatur.

LXV.

Vt victus aequaliter omnibus distribuatur.

Illud quoque congrue & rationabiliter manutenendum censemus, ut omnibus fratribus remanentibus victus secundum loci facultatem aequaliter tribuatur: non enim est utilis personarum acceptio, sed infirmitatum necessaria est consideratio.

LXVI.

Vt milites templi decimas habeant.

Credimus namque relictis affluentibus diuitiis vos spontanea paupertati esse subiectos, unde decimas vobis communi vita viuentibus iuste habere hoc modo demonstrauimus. Si episcopus ecclesiae, cui decima iuste debetur, vobis caritatiue eam dare voluerit, assensu communis capituli de illis decimis quas tunc ecclesia possidere videtur vobis tribuere debet. Si autem laicus quilibet adhuc illam vel ex patrimonio suo damnabiliter amplectitur,

& seipsum in hoc valde redarguens vobis eandem reliquerit, ad nutum eius qui præest tantum, sine consensu capituli id agere potest.

LXVII.

De leuibus & grauibus culpis.

Si aliquis frater loquendo vel militando, aut aliter, aliquid leue deliquerit, ipse vltro delictum suum satisfaciendo magistro ostendat. De leuibus, si consuetudinem non habeant, leuem poenitentiam habeat. Si vero eo tacente per aliquem alium culpa cognita fuerit, maiori & euidentiori subiaceat disciplinae & emendationi. Si autem graue erit delictum, retrahatur a familiaritate fratrum, nec cum illis simul in eadem mensa edat, sed solus refectio- nem sumat. Dispensationi & iudicio magistri totum incumbat, vt saluus in iudicii die permaneat.

LXVIII.

Qua culpa frater non amplius recipiatur.

Ante omnia prouidendum est, ne quis frater potens aut impotens, fortis aut debilis, volens se exaltare & paulatim superbire, ac culpam suam defendere, indisciplinatus maneat: sed, si emendare noluerit, ei districtior correptio accedat: quod si piis admonitionibus, & fuis pro eo orationibus, emendare noluerit, sed in superbia magis ac magis se erexerit, tunc, secundum Apostolum, de pio eradicetur grege: *Auferte malum ex vobis*, necesse est vt a societate fratrum fidelium ovis morbida remoueatur. 1. Cor. 5. Ceterum magister, qui baculum & virgam manu tenere debet (baculum videlicet, quo aliorum virium imbecillitates sustentet, virgam quoque qua vitia delinquentium zelo rectitudinis feriat) consilio patriarchæ & spiritali consideratione id agere studeat, ne, vt ait beatus Maximus, aut solutior lenitas cohibentiam peccantis, aut immoderata seueritas a lapsu non reuocet delinquentem.

LXIX.

Vt a paschali solennitate vsque ad festum omnium sanctorum vnam camisiam lineam tantum sumere habeat.

Interea, pro nimio ardore orientalis, regionis misericor-
Concil. Tom. 27. L ij

diter consideramus, vt a paschali festiuitate vsque ad omnium sanctorum solennitatem vnicuique vna camisia lineata tantum, non ex debito, sed sola gratia detur, illi dico qui ea vti voluerit: alio autem tempore generaliter omnes camisias laneas habeant.

LXX.

Quot & quales panni in lecto sint necessarii.

Singulorum quidem, non aliter, per singula lecta dormientium dormire nisi permaxima causa vel necessitas euenerit, communi consilio collaudamus. Lectualia vel lectisternia moderata dispensatione magistri vnusquisque habeat: credimus enim potius faccum, culcitram, & cooperitorium vnicuique sufficere. Qui vero ex his vno carebit, carpitam habeat, & in omni tempore tegmine lineo, id est veluso, frui bene licebit: vestiti autem camisiis dormiant, & cum femoralibus semper dormiant. Dormientibus itaque fratribus, iugiter vsque mane nunquam desit lucerna.

LXXI.

De vitanda murmuratione.

Æmulationes inuidas, liuorem, murmur, susurratio-
nes, detractiones, diuina admonitione vitare, & quasi
quandam pestem fugere vobis præcipimus. Studeat igitur vnusquisque vigilante animo, ne fratrem suum clam culpet aut reprehendat, sed illud Apostoli studiose secum animaduertat: *Ne sis criminator, nec susurro in populo.* Cum autem fratrem liquido aliquid peccasse agnouerit, pacifice & fraterna pietate, iuxta Domini præceptum, inter se & illum solum corripiat: & si eum non audierit, alium fratrem adhibeat; sed si vtrumque contempserit, in conuentu publice obiurgetur coram omnibus. Magnæ enim cæcitatibus sunt qui aliis detrahunt: & nimix infelicitatis sunt qui se a liuore minime custodiunt; vnde in antiquam versuti hostis nequitiam demerguntur.

Lenit. 19.

LXXII.

Vt omnium mulierum fugiantur oscula.

Periculofum esse credimus omni religioso vultum mu-

lierum nimis attendere : & ideo nec viduam, nec virginem, nec matrem, nec sororem, nec amitam, nec vllam aliam feminam, aliquis frater osculari præsumat. Fugiat ergo feminea oscula Christi militia, per quæ solent homines sæpe periclitari, vt pura conscientia & secura vita in conspectu Domini perenniter valeat conuersari. Et sic definit regula templariorum olim equitum, de quibus vide origines nostras equestres Latine & Gallice editas.

CONCILIVM LONDONIENSE II.
PRO REFORMANDIS MORIBVS ECCLESIAE
celebratum in Anglia anno Domini MCXXVII. tem-
pore Honorii papæ II.

NOTA.

* *Concilium.*] Quo loco & tempore, quo auctore, quave de causa & occasione hæc Synodus indicta, quid in ea constitutum fuerit, qui eidem præsentibus interfuerint, prædictus continuator Florentii Vigorniensis huius temporis scriptor multo fidelius quam Matthæus Paris, qui suo vicissim more calumniatur, descripsit allegato loco his verbis : *Guilielmus Dorobernensis archiepiscopus congregauit generale Concilium, omnium episcoporum & abbatum, & quarumque religiosarum personarum totius Anglia, apud monasterium sancti Petri in occidentali parte Londonia situm. Cui Concilio præsedit ipse sicut archiepiscopus Cantuariæ & legatus apostolica sedis, confidentibus secum Guilielmo Vintoniensi episcopo, Rogero Saresbiriensi, Guilielmo Excestrensi, Alexandro Lincolnensi, Herueo Eliensi, Euerardo Norwicensi, Sigefrido Cicestrensi, Ricardo Herefordensi, Godefrido Bathoniensi, Ioanne Roffensi, Bernardo de sancto David, Urbano Glamorgatensi siue Landauenfi, David Bangornensi. Ricardus Londoniensis & Robertus Couentrensis iam obierant, nec aliquis in sedem illorum eousque successerat. Turstanus autem Eboracensis archiepiscopus directis nuntiis ac literis, rationabili causa ostendit se Conuentui ipsi interesse non potuisse. Randulphus vero Dunholmensis episcopus eo tendens infirmitate correptus est, nec iter ceptum perficere potuit, sicut prior ecclesie, & clerici quos illuc direxerat, sub testimonio veritatis attestati sunt. Vigornensis autem episcopus Simon ad parentes suos trans mare iuerat, & nondum reuersus erat. Confluxerant quoque illuc magna multitudo clericorum, laicorum, tam diuitem quam mediocrium, & factus est Conuentus grandis & inestimabilis. Sedit autem tribus diebus, id est tertio Idus Maii, & die sequenti, tertioque post hoc, qui fuit decimusseptimus Kalendas Iunii, acta sunt ibi de negotiis secularibus nonnulla, quedam quidem determinata, quedam dilata, quedam vero propter nimium astuantis turba*

Locus, tempus, causa, & acta Concilii.